ТЕМА 3. ДУХОВНЕ ЖИТТЯ В УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ НАПРИКІНЦІ XVIII — У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX ст.

Особливості розвитку української культури

Становлення модерної української культури.

Негативний вплив на розвиток культури мали відсутність власної державності, національне гноблення та імперські кордони, що ігнорували українську етнічну територію.

У Наддніпрянській Україні національно-культурна політика Російської імперії поєднувала заходи русифікації та культурної асиміляції українців, що здійснювалися примусовими адміністративними засобами.

На західноукраїнських землях українська культура потерпала від онімечування, що поєднувалося з полонізацією в Галичині, мадяризацією в Закарпатті та румунізацією на Буковині.

Культурний розвиток галицьких і закарпатських русинів був пов’язаний із діяльністю греко-католицького духовенства.

Розвиток освіти

Освіта	Наддніпрянська Україна	Західноукраїнські землі
Початкова	Парафіяльні училища для дітей «нижчих станів», повітові училища для дітей «купців, ремісників та інших міських обивателів»	Елементарні школи: у селах — парафіяльні однорічні, у містечках - тривіальні трикласні, у великих містах — чотирикласні головні та нормальні школи
Середня	Гімназії. Навчання було платним. Здійснювалося російською мовою. Спеціальна заборона приймати до них вихідців із кріпосних селян. Усього в Наддніпрянщині в першій половині XIX	Гімназії. Навчання було платним. Здійснювалося німецькою мовою. Усього в Східній Галичині діяло

	ст. діяло 19 гімназій, де навчалося 4 тис. учнів	вісім гімназій, на Закарпатті — дев’ять, у Північній Буковині - одна
Вища	Києво-Могилянська академія (ліквідована 1817 р.), Харківський (1805 р.) та Київський (1834 р.) університети. Ліцеї у 9-річному курсі поєднували гімназичний та університетський курси: Волинський (1805 р.), Рішельєвський (1818 р.), Гімназія вищих наук (1820 р.)	Львівський університет, Реальна (торговельна) академія (1817 р.), Технічна академія (1844 р.). Викладання здійснювалося німецькою мовою

Шкільна освіта в Наддніпрянській Україні (станом на 1856 р.)

Губернія	**Кількість шкіл усіх типів (нижчих, середніх, вищих)**	**Кількість учнів та слухачів**	**Кількість учнів на 100 осіб населення**
Полтавська	160	7866	0,44
Чернігівська	173	8867	0,34
Харківська	128	7227	0,45
Київська	142	9114	0,50
Волинська	76	3558	0,23
Подільська	143	4432	0,25
Херсонська	168	8704	0,80
Катеринославська	161	9652	0,92
Таврійська	169	8867	1,34

Основні напрямки українського мистецтва в першій половині XIX ст.

Класицизм	Романтизм
Орієнтувався на античне мистецтво і міфологію як норму та ідеальний зразок Тісно пов'язаний із Просвітництвом, спирався на філософію раціоналізму, уявлення про розумну закономірність світу, прекрасну, удосконалену людиною природу Знайшов прояв у всіх жанрах і видах мистецтва. В архітектурі йому притаманна простота і ясність форм, наслідування античних зразків, у живописі та скульптурі — характеризувався урівноваженістю і простотою композиції, у літературі — звертанням у сюжеті до етичних проблем, оспівуванням героїки, логічною ясністю дій тощо	Відображав розчарування в ідеалах Просвітництва, результатах Французької революції кінця XVIII ст. Намагався протиставити практицизму тогочасної дійсності та усуненню відмінностей між людьми прагнення до безмежної свободи, удосконалення і оновлення. Стверджував неповторність людської особистості, самоцінність її духовного життя Охопив усі сфери тогочасного духовного життя, але не став таким універсальним стилем, як класицизм. Значною мірою був художнім суспільним рухом, що відкрив шлях до подальшого розвитку мистецтва в XIX ст.